

Uşaqları insanlardan qoruyaq!

Nəhayət, məlum oldu ki, indiyədək uşaqları qorumaq haqqında düşüncələrimiz yanlış imiş. Biz belə fikirləşirdik ki, uşaqları mükəmməl olmayan bağça və məktəblərdən, yaşına uyğun olmayan cizgi və digər filmlərdən, kompyuter və telefonlardan, küçə heyvanları təhlükəsindən, maşın qəzasından, hündür yerdən yıxılmaqdan, xəsarət alacaqları müxtəlif oyunlardan və sair onlarla belə fiziki və mənəvi zərər görə biləcəkləri hallardan qorumalıyıq. Ki, onları sağlam bədənle, sağlam ruhla böyüsünlər.

Lakin təəssüf ki, indiyədək fikirləşdiklərimizin hamısı yanlış imiş. Biz uşaqları sadəcə insanlardan qorumalıyıq: öncə onları dünyaya gətirən özümüzdən. Hələ onlar dünyaya gəlməmişdən doğum günlərini ata-anasının, nə-nə-babasının doğum günü ilə üst-üstə salmaq üçün doğulacağı günün müəyyən etməyimizdən, onlara yaradan tərəfindən verilən günə, saata, bürçə müdaxilə etməyimizdən qorumalıyıq uşaqları. Gözlərini dünyaya açdıqları ilk gündən Allah tərəfindən verilən ruzilərini bədən quruluşumuzun pozulacağına qurban verməyimizdən qorumalıyıq. Onların qarnına tərkibini bilmədiyimiz süni qidaları tökrəkən bir dəfə deyil, bir neçə dəfə fikirləşməliyik.

Əllərinə telefonu da biz veririk, kompyuter qarşısında saatlarla oturmalarının da günahkarı bizik. Biz özümüzü necə aparırıqsa, onlar da bizdən görüb, götürürlər. Özümüz əlimizdən telefonu yeri qoymayanda, təbii ki, uşaq da onu təkrar etmək istəyəcək. Biz kompyuter qarşısından saatlarla qalxmayanda uşağın da marağına səbəb olacaq ki, görəsən orada nə var? Hələ yemek yemələ-

ri üçün əllərinə telefon verib xarici cizgi filmlərini izlətməyimizi, ağzını qeyri-ixtiyari açdığını, yeməyin ləzzətini duymadığını, sadəcə əlindən telefonu almayaq deyə yediyini də vurğulayım, çünki bunu da biz edirik, düşünmədən, analiz etmədən...

Uşaqların sakit dayansınlar deyə, əllərinə verdiyimiz telefonda nəyə baxdıqlarına diqqət edirikmi? Kompyuter oyunlarında nəyi əxz etdiklərini düşünürümü? Otaqlarından evi bürüyən dəhşət və vəhşət dolu səslərin ardınca gedib övladımızın nəyə baxdığını araşdırırıqmı? Pul verib göndərdiyimiz "pley-teyşin"larda necə, nəyi mənimsəyib evimizə qayıtdığının fərqiində oluruqmu?

Uşaqlarla son dəfə birlikdə vaxt keçirdiyini xatırlamayan valideynlər var. Onlara bir səhifə nağıl oxumayan, yarın saat söhbət etməyən, oyun oynamayan, gəzintiyə çıxmayan, çıxanda belə suallarını cavablandırmaq istəməyən valideynləri olan özümüzdən qorumalıyıq onları.

Pis dostlardan, rəfiqələrdən, sinif, tələbə yoldaşlarından, ailəmizdə həyat yoldaşımızla etdiyimiz davalardan, uşaqların əsitməyəcəyi söhbətlərdən, görməyəcəyi hadisələrdən qorumalıyıq.

Bax, sadaladıqlarımın hər birinin mərkəzində insan dayanır: valideyn, nənə, baba, dost, rəfiqə, istehsalçı və ağılımıza gətirmədiyimiz digər insanlar. Övladlarımızı siqaret çəkməyə, narkomaniyaya sürükləyən insanlar. "Epsşteyn sənədləri"nin üzə çıxardığı, özlərinə cənnət yaradıb burada uşaqlara həyatı cəhənnəm edən insanlar, onların qanına susayan, hüceyrəsnə göz dikən, orqanlarından pay uman insanlar. Bağ-

çalardan, məktəblərdən uşaqları yoxa çıxaran, müharibə ərazilərindən uşaqları alaq otu kimi arıtlayan, onların göz yaşını, fəryadını gənclik eliksiri kimi ciyərinə çəkən insanlar...

Deməli, biz uşaqları yalnız insanlardan qorumalıyıq. Bəzən bir heyvanın ona verə biləcəyi zərərdən, oyunda ala biləcəyi zərbədən, maşında keçirəcəyi qəzadan daha ağırını insan verir uşaqlara. İt dişləyər, bu, ölər, uşaq sağlalar. Oyunda zədə alar, zaman keçər, sağlalar. Maşın qəzasına uğrayar, müalicə alar, sağlalar. Hündür yerdən yıxırlar, zədə alar, sağlalar. Bəs sağalmayan yaraları onların həyatında kim açır. Əlbəttə ki, insan. Ona həm çox yaxın, həm də çox uzaq olan insan. Ona qarşı zorakılığı bəzən ana, ata da edir, dünyanın o biri başındakı insanlar da. Onun gözündən yaşın axmasına döyməsi də səbəb olur, tanımadığı yadlar da. Həyatını travma qaynağına hər gün gördüyü insan da çevirir, heç tanımadığı insan da.

Odur ki, uşaqları insanlardan qorumaq tək çıxış yoludur. Biz insanları hər gün bir az da yaxından tanıyırsaq, onların özlərini bütün dəyərlərdən yüksəkde hiss etdiklərini görürüksə, bəli, uşaqları mehız onlardan qoruyaq-onlara zərər verəcək bütün insanlardan. O insanların içərisində özümüz birinciyik. Uşaqları özümüzdən qoruyaq ki, sonrakı mərhələlərdə onlar özləri özlərini insanlardan qoruya bilsinlər.

Mətanət Məmmədova